

**„ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“
ТЕРИТОРИАЛНО ПОДЕЛЕНИЕ „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – СМИЛЯН“**

Седалище и адрес: с. Смилян, общ. Смолян, обл. Смолян, ул. „Девети септември“ №101,
тел.: 03026/2441, *e-mail:* dgssmilian@ucdp-smolian.com

ДОКЛАД И АНАЛИЗ

НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ТЕРИТОРИЯТА НА

ТП „ДГС СМИЛЯН“

ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

КРАТКО ОПИСАНИЕ НА СТОПАНИСВАНАТА ТЕРИТОРИЯ

ТП "Държавно горско стопанство Смилян" носи името на едноименното село Смилян, където се намира седалището му. На север от него се намира ТП "Държавно горско стопанство Смолян", на изток ТП "Държавно горско стопанство Златоград", а на запад, югозапад и юг е държавната граница с Република Гърция.

Територията на стопанството се намира в Смолянска област и обхваща две общини със съответните землищата в тях, а именно:

Община Рудозем:

- гр.Рудозем, с.Витина, с.Войкова лъка, с.Елховец, с.Иваново, с.Мочуре, с.Оглед, с.Пловдивци, с.Поляна, с.Равнината, с.Рибница и с.Чепинци.

От ТП "Държавно горско стопанство Смилян" се стопанисват и част от горите в **община Смолян**, а именно в землищата:

- с.Арда, с.Бориково, с.Букаците, с.Буката, с.Вълчан, с.Горна Арда, с.Горово, с.Кошница, с.Могилица, с.Смилян, с.Чеплетен, с.Чокманово, с.Сивино както и части от землищата на гр.Смолян, с.Киселичево, с.Полковник Серафимово, с.Турян и с.Кремене.

В тези землища са включени и следните по-малки населени места:

- с.Ельово, с.Змиево, с.Липец, с.Люлка, мах.Попрелка, мах.Черешова река, мах.Черешките, с.Черешово, с.Фатово, с.Бяла река, с.Бориково, с.Корита.

Асфалтовите пътища в района минават през горските комплекси и имат съществено значение за стопанската дейност. Основните пътни артерии са шосетата гр.Смолян - с.Смилян - с.Арда, гр.Смолян - гр.Рудозем - с.Пловдивци - ГКПП "Елидже". От тези пътища се отклоняват стабилизирани пътища до останалите населени места, както и камионни и коларски пътища, по които се извозва дървения материал. Малка част от тях са стабилизирани. Повечето са земни и могат да се ползват само при сухо време.

В морфографско отношение, релефът в района на стопанството обхваща юго-източната част на Рило-Родопския масив. Западните Родопи представляват огромен наклонен на изток блок, дълбоко нарязан от сложна долинна система. Между долините се простират дълги, мощни ридове.

Надморската височина варира от 650 м до 1800 м. Стопанството има определено планински характер, затова наклоните са предимно стръмни или много стръмни – 94.8 % общо за инвентаризираната площ и 96.7 % в това число държавна собственост. В пониските области се срещат и наклонени терени, но полегати и равни места има само по поречията на реките.

Районът на стопанството се отличава с голяма гъстота на хидрографската мрежа – 1.32 км на 1 кв.км площ. Всички водни течения се намират във водосборния басейн на река Арда.

Река Арда води началото си под Ардин връх (1730.1 м н.в.) – отдел 104, като събира водите от няколко извора и дерета. Изворите ѝ са една от туристическите атракции в района. Тя е десен приток на р.Марица и се влива в нея извън страната – близо до гр.Одрин. Общата ѝ дължина е 271.7 км, а само в България – 241.0 км. В началото р.Арда тече в добре изразена долина със стръмни склонове и ширина 100-150 м. При с.Смилян прави първото си по-сериозно уширение и образува Смилянската котловина. След това коритото ѝ отново се стеснява до 20-30 м ширина и преминава през каньон с много стръмни и скалисти склонове. Едва при гр.Рудозем реката се разширява достатъчно и образува характерните за нея меандри. През стопанството протича в продължение на 45.2 км и го напуска в северо-източната му част след гр.Рудозем. Водосборният басейн на реката е 5201 кв.км. Планинският характер на водосбора оказва влияние върху развитието на по-гъста речна мрежа и на значителното участие на снежни води във формирането на оттока. Максималният отток е през

февруари и март, а минималният през август и септември. Средният годишен отток при гр.Рудозем е 27.8 куб.м/сек.

I. Финансов план на стопанството.

Във Финансовия план /ФП / за 2023г. ТП „ДГС Смилян“ са заложиени за изпълнение следните дейности:

- ❖ Ползване на дървесина – през 2023 г.са планирани за ползване 33 752 м3 лежаща маса. Реализацията на дървесина в размер на 34 497 м3 лежаща маса. Ползването е осъществено върху площ от 909 ха, в т.ч възобновителни сечи на площ 346 ха, отгледни сечи на площ от 331 ха, санитарни/принудителни сечи на площ от 229 ха. Ползването е рамките на планираното годишно ползване по ГСП 2020.

- ❖ Отглеждане на горски култури – извършени са всички планирани лесокултурни мероприятия по отглеждане на създадените култури на площ от 10 дка – изпълнени са двукратно.

- ❖ Извършено е оформяне на короните и изхвърляне на вършината и отпадъците извън площта в двете семепроизводствени градини по Проект ОПОС 2014-2020 на 84 дка.

- ❖ Изпълнено е планираното по ГСП 2020 маркиране на лесосечен фонд 2024г.

- ❖ Механизирана и ръчна направа и поддържане на минерализовани ивици на територията на ТП „ДГС Смилян” – 13 990 л.м;

- ❖ Поддържане на лесокултурни прегради – 6 070 л.м;

- ❖ Разсадниково производство обхваща два разсадника, стопанисвани от ТП „ДГС Смилян” с общо пикирани фиданки за производство на коледни елхи за годината 15 927 броя;

II. Социални споразумения.

В ТП „ДГС Смилян“ е сформирана синдикална организация към Федерация на синдикалните организации от Горското стопанство и дървопреработващата промишленост към КНСБ.

На 29.03.2019г. е сключен колективен трудов договор.

През 2023г. няма постъпили жалби от страна на работещите в ТП „ДГС Смилян“.

III. План / програма за обучение и квалификация на персонала.

На 31.01.2023г. Директора на ТП "ДГС Смилян" е одобрил програма за обучение на работниците и служителите на стопанството и работниците на фирмите изпълнители за 2023 г. Основните теми заложиени в програмата са обучение по горска сертификация, обучение по ЗБУТ, обучение по стопанисване на горите, прилагане на законодателството при промяна на нормативната уредба, обучение относно контрола и опазването на горските територии, обучение по безопасност и здраве при работа, маркиране и други. Обученията по темите от програмата са провеждани от служители на стопанството, поради което не са издавани сертификати.

IV. Здравословни и безопасни условия на труд вкл. на работниците на подизпълнителите.

За ограничаване на риска от трудови злополуки, аварии и екологични нарушения при осъществяване на планираните горскостопански дейности, всеки служител преди започване на работна дейност преминава, задължително през първоначален инструктаж. Провеждането на инструктажа се отразява в Книгата за инструктаж, като инструктираните полагат собственоръчно своя подпис, че са запознати. Служителите при ТП „ДГС Смилян“ преминават и периодичен инструктаж

за спазване на безопасни условия на труд, като отново полагат подпис в Книгата за периодичен инструктаж.

При всяко въвеждане на работници в нов обект, в които ще се извършват дърводобивни или лесокултурни мероприятия се прави „Инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и изисквания при провеждане на горскостопанските дейности“ и „Лист за проверка за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности“, в тях инструктираните лица полагат собственоръчно подпис, тези инструктажи и листове за проверка са неразделна част от досието на насаждението.

На работниците и служителите на ТП "ДГС Смилян" е предоставено работно и униформено облекло.

През 2023г. не са регистрирани трудови злополуки на територията на ТП "ДГС Смилян".

Преминати са профилактични медицински прегледи на всички служители. От страна на работодателя е осигурил лични предпазни средства (маски, ръкавици, шлемове) и препарати за почистване и дезинфекция. В административната сграда се извършва периодично почистване и проветряване на работните помещения.

От направената оценка на риска на работното място, се прави заключение, че са осигурени условия за безопасно и нормално изпълнение на трудовата дейност.

V. Ангажиране на заинтересованите страни.

През 2023 г. са проведени срещи със заинтересованите страни, на които са обсъдени следните въпроси:

- Отчет на извършените дейности през 2022г;
- Планирани дейности за 2023г., землищата, в които ще се изпълняват, възможностите и начините за промяна на тези дейности в случай, че са засегнати права на собственост и ползване;
- Здравословно състояние на горите в териториалния обхват на ТП „ДГС Смилян“.
- Актуализация на Доклада на ГВКС, след промени в обхваща на защитените зони Натура 2000.
- Доклад на проведения мониторинг на ГВКС през 2022г.
- Двете общини са писмено информирани целогодишно относно вида на дейност, обекти, местности, сключени договори, маршрути на движение на транспортните средства по горските автомобилни пътища на ТП „ДГС Смилян“.
- Местните жители закупуват дърва за огрев на база на утвърдени от Директора на ЮЦДП Смолян ценоразписи на продажба на дървесината, съгласно чл.71, ал.1, т.1, т.4 и т.5 (закупуване на добити дърва за огрев от склад) и съгласно чл.71, ал.1, т.2, т.3 и т.7 продажба на дървесина от ГТ на физически лица за собствени нужди (добиват и закупуват добитата дървесина на корен). Позволителните за сеч в насаждения определени за добив на местно население на корен се издава на домакинствата по списъкът, който се предоставя от кмета на всяко населено място, съгласно чл.111, ал.7 от ЗГ. Стопанството поддържа постоянна комуникация с кметовете на населените места.
- През 2023г. са проведени 11 броя образователни мероприятия по горска педагогика с две детски градини, две училища на територията на община Рудозем и община Смолян, една група младежи за обмяна на знания от Полша и с младежите от клуб „Родопски скаут“.

Присъстващите на срещите са информирани, че могат да вземат участие в мониторинга на ГВКС, както и да предоставят целогодишно информация за ГВКС, която ще бъде взета под внимание при изготвяне на годишните доклади.

VI. Незаконни/нерегламентирани дейности в горите.

Във връзка с опазване на горските територии в обхвата на ТП "ДГС Смолян" са формирани 4 горскостопански участъка. През 2023 г. са констатирани 6 бр. нарушения, като 5 бр. от тях са с неизвестен извършител и 1 бр. с известен извършител. През 2023г. са съставени 2 броя АУАН по Закона за горите, а за останалите текат следствено-процесионалните действия.

През 2023 г. са извършени общо 980 бр. проверки, от които 149 бр. са проверените обекти за добив на дървесина, 210 бр. са проверените превозни средства, 650 бр. проверени ловци и 1 бр. други физически лица. Проверките са извършени от служители на стопанството и съвместно със служители на от ЮЦДП Смолян и РДГ - Смолян.

VII. Изпълнение на горскостопанския план.

1. Ползване на дървесина - през 2023 г. са планирани за ползване 33 752 м³ лежача маса. Реализацията на дървесина в размер на 34 497 м³ лежача маса. Ползването е осъществено върху площ от 909 ха, в т.ч възобновителни сечи на площ 346 ха (по ГСП 2535.6 ха), отгледни сечи на площ от 331 ха (по ГСП 6367.9 ха), санитарни/принудителни сечи на площ от 229 ха (няма предвидени по ГСП, извеждат се при необходимост). Ползването е в рамките на планираното.

2. Извършени лесокултурни дейности през 2023 г. са както следва:

- формиране на короните на дърветата в семепроизводствени градини по проект ОПОС (2014-2020) - през 2023 г. на обща площ 42 дка.

- изхвърляне на вършина, остатъци от формирането на короните на дърветата в семепроизводствени градини - извършено на площ 42 дка.

- отглеждане на горски култури - извършено е отглеждане на 10 дка култури.

3. През 2023 година е извършен текущ ремонт и осигуряване на достъп до отдадени обекти за ползване на дървесина 35 км. С цел опазване им, на фирмите извършващи горскостопански дейности са подали в ТП „ДГС Смолян“ 30 бр. заявления до директора за издаване на разрешителни за достъп на транспортни средства и лица. А за удовлетворяването на тези заявления са издадени общо 371 бр. разрешителни. Дават се постоянни указания за правилната експлоатация на горските пътища, дадени са указания за преустановяване на движението на тежкотоварни автомобили при лоши метеорологични условия. Възстановяват се компроментирани горски пътища с наличната собствена техника, веднага след като метеорологичните условия позволяват тези дейности.

Горските пътища минават през територии с няколко вида собственост (държавна, частна и общинска), това затруднява опазването им и безпроблемното преминаване на дърводобивните фирми. За да се избегнат конфликти с други собственици, се правят алтернативни временни извозни пътища.

За добив и продажба на дървесина през 2023 година са сключени 51 бр. договори. В проведените процедури са включени клаузи за осигуряване на безопасна работа на хората извършващи дейности в горите, необходимостта от предоставяне на защитно облекло, зависимост заеманата работна позиция, необходимостта от правоспособност за използваната техника. Дърводобивните фирми са запознати с изискванията на стандарта, информирани са и декларират, че имат закупено и предоставено защитно облекло, съответстващо за работните позиции. Запознати са, че преди започване на дърводобивни дейности е необходимост от предоставяне на броя и имената на работниците, които ще работят по съответния договор. При сключване на договора, предоставят копия от документите за тяхната правоспособност.

4. Вид и количество на добитите недървесни горски продукти през 2023 г.

За добив на недървесни горски продукти през 2023 година са издадени: 14 бр. общо позволителни за добив на гъби, от тях издадените на физически лица са 11 бр.

позволителни и 3 бр. на юридически лица, добити и продадени са коледни елхи от школи в разсадниците, стопанисвани в ТП „ДГС Смилян” в размер на 405 бр., като също така са дарени 5000 бр. птиче грозде и обикновен смърч и 51 бр. коледни елхи.

VIII. Промени в границите, собствеността, функционалността и предназначението на територии в рамките на стопанството.

Общата площ на *инвентаризираните горски територии* в района на дейност на ТП „Държавно горско стопанство Смилян” към 01.01.2019 година е **33782.4 ха**.

Залесената площ на държавните горски територии е 24545,4 ха, което е 95,4 % от общата им площ.

Незалесената дървопроизводителна площ е 19,3 ха, или 0,1 % от площта на тези територии.

Недървопроизводителната площ е 1188,5 ха, или 4,5 % от площта на горските територии държавна собственост.

Залесената площ на общинските горски територии е 1344,3 ха, което е 98,0 % от общата им площ.

Недървопроизводителната площ е 28,0 ха, или 2,0 % от площта на горските територии общинска собственост.

Залесената площ на частните горски територии е 6489,7 ха, което е 98,1 % от общата им площ.

Незалесената дървопроизводителна площ е 1,4 ха.

Недървопроизводителната площ е 123,6 ха, или 1,9 % от площта на горските територии частна собственост.

През 2023г. няма промени в собствеността и движение в площта на стопанството.

IX. Здравословно състояние на гората.

От извършените лесопатологични обследвания, постъпилите и регистрирани сигнални листове за нападения и щети от абиотични и биотични фактори, и оценка на здравословното състояние на горите на територията на ТП „ДГС Смилян” са установени:

- От абиотични въздействия, в държавни горски територии на стопанството са подадени 79 бр. сигнални листове за повреди от ветролом и ветровал, снеголом и снеговал. – 54 бр. в иглолистни гори и 25 бр. в широколистни гори.
- Насекомни вредители по иглолистни видове - върхов корояд 21 бр. Болести по широколистни видове – няма подадени сигнални листове. Повредените дървета са инвентаризирани и част от повредената дървесина в по-достъпните части от насажденията е усвоена от месното население.
- Една голяма част от инвентаризираните повредени и пострадали дървета се намират в труднодостъпни части, в тези си площи те представляват интерес за местното население за дърводобив.

Въз основа на подадените сигнални листове може да направим заключение, 68 % от постъпилите сигнални листове за повреди са в иглолистни гори, 32 % са в широколистни гори. За 79 % от пострадалите насаждения основна причина за влошеното здравословното състояние са абиотични въздействия (ветролом, ветровал, снеголом и снеговал), а за останалите 21 % основен причинител са насекомни вредители (върхов корояд). В зависимост състава на пострадалите насаждения се

отчита най-силно и в най-голяма степен повреди по дървесните видове – смърч, бял бор и в по-малка степен широколистните видове (бук). Здравословното състояние на горите на територията на ТП „ДГС Смилян“ е с тенденция за подобряването. Продължават взетите мерки за незабавно поддаване на сигнал при нововъзникнали повреди, изготвяне на документи за одобрение за усвояване, окомплектовка на документацията, отдаване на дърводобив на фирми или местно население.

Х. Ползване/добиви и горскостопански дейности.

Добитата и реализирана дървесина за период 01.01.2023 до 31.12.2023 година по данни от отчета на финансовия план за 2023 г. е както следва :

- Добити от местно население – 1 730 м³;
- Промислен дърводобив – 32 767 м³.

За добив на недървесни горски продукти през 2023 година са издадени: 14 бр. общо позволителни за добив на гъби, от тях издадените на физически лица са 11 бр. позволителни и 3 бр. на юридически лица, добити и продадени са коледни елхи от школи в разсадниците, стопанисвани в ТП „ДГС Смилян“ в размер на 405 бр., като също така са дарени 5000 бр. птиче грозде и обикновен смърч и 51 бр. коледни елхи.

XI. Гори с висока консервационна стойност;

1.1 Защитени територии и защитени зони - ВКС 1.1

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС 1.1., ежегодно се проверява в РИОСВ или на интернет страницата им за новосъздадени защитени територии и /или зони, както и за ограничения посочени в заповедите за обявяването им и изискванията на плановете им за управление. През 2023 година няма промени в техния обхват или мерките им за опазване.

На територията на ТП „ДГС Смилян“ има шест защитени територии, със определен режим на дейност във тях. През 2023 година е направено посещение на *Защитена местност „Калето“*, *Защитена местност „Падала“*, *Защитена местност „Врх Средногорец“* като са попълнени специални мониторингови формуляри, няма констатирани нарушения на местности, горските насаждения около тях са в добро здравословно и функционално състояние.

Стопанството попада в три защитени зони, а именно: *„Родопи-Западни“ BG0001030*, *„Циганско градище“ BG0000372*, *„Триград-Мурсалица“ BG0002113*. През 2023 година са направени наблюдения и са попълнени 5 формуляра, за състоянието на горските насаждения в тези зони. Във всички гори от тези зони се водят лесовъдски мероприятия предвидени в ГСП 2020, наблюдават се на места повреди от абиотични фактори, няма констатирани нарушения на ЗГ и неговите подзаконови разпоредби. През 2023г. в насажденията, в които са проведени наблюдения не са водени лесовъдски дейности.

1.2 Застрашени, изчезващи и ендемични видове - ВКС 1.2.

Растителни видове

Както през всяка година така и през 2023 година е направен мониторинг по време на цъфтеж и на четирите регистрирани редки растителни вида: *Родопски крем (Lilium rhodoraeum)*, *Джел (Ilex aquifolium) сем. Aquifoliaceae - Джелови и Родопска горска майка (Lathraea rhodoraea) сем. Scrophulariaceae – Живеничеви и Родопски сивляк (Haberlea rhodopensis) сем. Gesneriaceae – Сивлякови*. Изготвени са

съответните формуляри за находищата от *Родопски крем (Lilium rhodopaeum)* и *Родопска горска майка (Lathraea rhodopaea)*, от които става ясно, че находищата са в добро състояние, няма нарушения.

Животински видове

В обхвата на ТП „ДГС Смилян“ има установени много животински видове, земноводни, птици и насекоми от редки и застрашени видове, но през 2023 година са наблюдавани една малка част от тях. Главно е наблюдавана *Кафявата мечка (Ursus arctos)*, като са подавани и сигнали за нападения от нея. Като прелитащ е наблюдаван *Глухар (Tetrao urogallis)*.

2. Екосистеми и мозайки от екосистеми на ниво ландшафт - ВКС 2.

Горите на територията на ДГС „Смилян“ отговарят на критериите на консервационната стойност, разглеждани в пространството на целия родопски масив.

Смилян	1-104, 106-385, 387-543, 546-594
--------	-------------------------------------

Направения мониторинг на тази група гори с висока консервационна стойност, показва, че насажденията в обхвата на стопанството са в добро състояние, не се наблюдава увеличаване на фрагментираността, подкрепя се естественото възобновяване и разпространение на естествените растителни видове. За тази група гори са отчетени 2 формуляра в ГСУ Рудозем и ГСУ Елховец.

3. Екосистеми и местообитания - ВКС 3.

Целогодишно е извършван мониторинг на всички типове горски екосистеми, който се среща в обхвата на стопанството. Като веднъж месец се извършва наблюдение на отделните видове гори отнасящи се към тази консервационна група. Като обобщение от всички мониторингови формуляри и направени наблюдения може да се каже, че здравословното състояние и в широколистните гори, и в иглолистните гори е добро до средно добро, с леки повреди от абиотични фактори, много редки насекомни нападения. За годината има отчетени 35 бр. формуляри, като е направено наблюдение на всеки подтип местообитание.

4. Екосистемни услуги от критично значение ВКС 4.

4.1 Гори – единствени източници на питейна вода – ВКС 4.1.

В тези гори се съблюдават всички препоръки на БД Пловдив и ВИК Смолян. За запазване на доброто им здравословно състояние се провеждат постоянни наблюдения и се предприемат необходимите действия. Водят се лесовъдски мероприятия само в насаждения определени и планирани в ГСП 2020. Като се спазват стриктни мерки при тяхното извършване, не са констатирани нарушения през изминалата 2023 година. Подаден е 3 формуляра, относно този тип гори.

4.2 Гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите – ВКС 4.2.

Проведените лесовъдски дейности, не оказват отрицателни въздействия върху тези територии, които да нарушават функциите им. Здравословното състояние на горите в тези участъци е добро. Няма наличие на ерозионни процеси. Няма промени в структурата и състава на насажденията. Лесистостта не е намалена. Няма повреди по естествената крайречна растителност.

Всички лесокултурни мероприятия се водят съгласно ГСП 2020 или след съгласуване с РДГ Смолян. Подадени са 2 формуляра през 2023г. Като в наблюдаваните насаждения няма наблюдавани ерозионни процеси, насажденията са в добро състояние, не са провеждани лесовъдски мероприятия, няма планивани такива в ГСП 2020.

4.3. ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ - ВКС 4.3 – Отчетени са през 2023г. 3 формуляра за тази категория консервационни гори.

В насажденията, определени като гори с решаващо противоерозионно значение, при провеждане на сечи на стръмни терени, извозът на дървесина се извършва с животинска сила или изтегляне на дървесината с лебедки. На много каменливи и урвисти терени не се планират и провеждат горскостопански мероприятия. Съблюдават се всички мерки, за да се избегнат негативни последици от водените дейности. Планират се и се провеждат горскостопански мероприятия по ГСП 2020, в наблюдаваните насаждения имат установени повреди от абиотични и биотични фактори.

4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ - ВКС 4.4 - 1 формуляра

❖ Няма констатирани запалвания в насаждения представляващи бариера за разпространение на пожари.

4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ - ВКС 4.5 - 1 формуляра

❖ През 2023 г. в тези гори няма констатирани нерегламентирани дейности. Състоянието на горите е добро и не са нарушени функциите им. Провеждани са лесовъдските мероприятия предвидени в ГСП 2020.

5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО -Мониторинг на ВКС 5.

Добитата и реализирана дървесина за период 01.01.2023 до 31.12.2023 година по данни от отчета на финансовия план за 2023 г. е както следва :

- Добити от местно население –1 730 м³;
- Промислен дърводобив – 32 767 м³.

За добив на недървесни горски продукти през 2023 година са издадени: 14 бр. общо позволителни за добив на гъби, от тях издадените на физически лица са 11 бр. позволителни и 3 бр. на юридически лица, добити и продадени са коледни елхи от школи в разсадниците, стопанисвани в ТП „ДГС Смилян” в размер на 405 бр., като също така са дарени 5000 бр. птиче грозде и обикновен смърч и 51 бр. коледни елхи. Пашуване се извършва на разрешените пасища от община Смолян и община Рудозем. На територията на стопанството ловуват 12 бр. ловни дружини, разделени в две ловни сдружения. За 2023 година са издадени и заверени 565 бр. ловни билети.

6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ - Мониторинг на ВКС 6.

- ❖ Място за къмпингуване „Трошачката“ – 1 формуляр
- ❖ Връх "КОМ" и Тракийското светилище - 1 формуляр

Насажденията около културните ценности са в добро състояние, постоянно се наблюдават за повреди от абиотични и биотични фактори, които могат да са опасна предпоставка за населението. Периодично се обхождат и се събират битовите отпадъци.

Като заключение на извършения целогодишен мониторинг могат да бъдат направени няколко извода:

- Спазват се различните препоръките за стопанисване, мониторинг и управление на всички консервационни стойности, идентифицирани в териториалния обхват на стопанството.

- Подобряването и запазването на здравословното състояние на горите е основна цел на ТП „ДГС Смилян“. Наблюдава се за разпространението и развитие на насекомни вредители, като се предприемат незабавни дейности за своевременна борба, приоритетни са насаждения пострадали вследствие на абиотични фактори за усвояване на пострадала дървесината и подобряването на състоянието на тези гори.

XII. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПОПУЛАЦИИТЕ ОТ РАСТИТЕЛНИ И ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ, ПОЧВИТЕ И ВОДНИТЕ РЕСУРСИ;

След направен обобщен анализ на въздействието на горскостопанските мероприятия, може да се направят следните по общи заключения:

- Следи се спазването на начина на извоз на дървените материали указан в технологичните планове и дали се опазва подраства в насажденията при извеждане на сечта. През 2023 година не са установени повреди по подраства след приключването на горскостопанските дейности.

- Не са констатирани и повреди над допустимите /над 2% по брой от оставащите на корен дървета/ по оставащия дървостой.

- Създаване на условия за активиране на почвена ерозия – тракторните и коларски пътища с опасности за развитие на ерозионни процеси са рехабилитирани или са задръствани с купчини от клони. Изискванията и начина на запълване на извозните пътища се описват в изготвените технологичен план и карнет-опис на насажденията, като се следи за тяхното спазване до приключване на всички дейности.

- В насажденията с изведени сечи се оставя мъртва дървесина, стояща и лежаща, с цел запазване на биоразнообразието.

- Въздействие върху идентифицираното биоразнообразие, при установяване, се описва в технологичния план и карнет-описа на насажденията. Спазват се определените мерки за тяхното опазване.

- При наличие на водни ресурси на територията и/или в близост до насажденията се определят мерки за опазването им. Те се отбелязват както в листа за предварителна оценка, така и в карнет-описа и технологичния план на насаждението.

- Не са констатирани негативни въздействия върху съседни насаждения при правените оценки.

- Въздействие върху съседни имоти и инфраструктура – Негативно въздействие се наблюдава върху инфраструктурата. Разрушава се целостта на пътната настилка на голяма част от горските пътища. Това се дължи главно на неспазване изискванията за ползването им (претоварване на камионите и експлоатацията им в неблагоприятни климатични условия).

За всяко негативно въздействие от горскостопанските мероприятия се вземат своевременни мерки за намаляване техния ефект: осъществява се контрол при движение на превозните средства по горските пътища, проверяват се разрешителните за достъп в горските територии и спазване на ограниченията за движение на товарните превозни средства на всички ползватели. Не се разрешава при обилни валежи и

снеговалежи навлизане на товарни автомобили по горските пътища. През 2023 година със собствения багер и товарен автомобил на стопанството са ремонтирани и поддържани, силно нуждаещите се от укрепване пътища, навсякъде където е извършван ремонт са направени и отводнителни канавки, с което се ограничава възможността от развитие на ерозия.

ХІІІ. СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ - ПРОМЕНИ В ОБЩЕСТВОТО И /ИЛИ ОТНОШЕНИЕТО ИМ СПРЯМО ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ И ДЕЙНОСТИ;

Засилващият се интерес на хората към гората, природата и биоразнообразието ни карат да участваме в повече социални дейности. ТП „ДГС Смилян“ предоставя възможност за запознаване с лесовъдската професия - като през 2023г. са проведени 11 броя образователни мероприятия по горска педагогика с две детски градини, две училища на територията на община Рудозем и община Смолян, една група младежи за обмяна на знания от Полша и с младежите от клуб „Родопски скаут“.

В стопанството стажуват и се запознават с практическата работа на професията, студенти от Лесотехническият университет. На територията на стопанството има голям брой екопътеки и туристически маршрути, които осигуряват прекрасни условия за рекреация и туризъм. Отдихът и почивката на чист въздух в гората стават предпочитани за уикендите и почивните дни.

Предприети са действия за осигуряване на достъпна информация, за воденото стопанисване на горите, проблемите, с които се сблъсква лесовъдския персонал при отглеждането, опазването и ползването на горските ресурси, с което се цели прозрачност и информираност на населението. ТП „ДГС Смилян“ е поело дългосрочна ангажираност за отговорно управление на горите.

ХІV. ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА И ПРОДУКТИВНОСТТА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО.

Ефективността и продуктивността на горското стопанство е добра. За да бъдат спазвани всички принципи и критерии на Националния стандарт на горската сертификация, с години се изгражда единна система, основаваща се на балансирано и отговорно отношение във всички направления – екологични, икономически и социални, това налага една добра комуникация между голям брой заинтересовани страни. Работи се към недопускане на пропуски в изпълнението и спазването на Националния стандарт. Основната цел всяка година е балансирано и отговорно прилагане на поетите ангажименти на ТП „ДГС Смилян“ в управлението на горите и същевременно подобряване ефективността и продуктивността на стопанството, съобразено с интересите на останалите заинтересовани страни.

ВМ

Директор,

ТП ДГС „Смилян“:...../п/* .....

/инж. Анатолий Елев/

*Налице е положен подпис, като същия е заличен съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679).